

TUSSENEVALUATIE GRONDSTOFFEN BELEID

mei 2023

1 INLEIDING

Op 10 juni 2021 stelde de raad van de gemeente Medemblik het nieuwe grondstoffenbeleid op basis van recycle-tarief vast. Het nieuwe grondstoffenbeleid heeft het volgende doel:

- Verminderen van de hoeveelheid restafval die verbrand wordt
- Optimaliseren van de hoeveelheid grondstoffen die opnieuw gebruikt kan worden

In 2021 heeft de gemeente samen met de inzamelaar HVC deze implementatie voorbereid. De wijzigingen voor de inwoners gingen op 1 januari 2022 in. Inmiddels zijn de cijfers bekend van het eerste jaar met het nieuwe beleid.

In deze tussenevaluatie staan deze eerste resultaten centraal. Deze evaluatie richt zich op de uitvoering van het nieuwe beleid. Eind 2023 volgt een definitieve evaluatie die ook de beleidskaders en de ervaringen van de inwoners over de dienstverlening en het recycle-tarief evalueert.

Gemeenteprofiel

De gemeente Medemblik bestaat uit een relatief uitgestrekt gebied met een groot aantal dorpskernen. De meeste dorpskernen zijn zeer laag stedelijk. Alleen de kernen Medemblik, Wognum en Wervershoof kennen een iets hogere bewonersdichtheid. Dit maakt de gehele gemeente een stedelijkheidsklasse 4 gemeente (laag stedelijk, tussen de 500 en 1.000 adressen per km².) De hoeveelheid hoogbouw in het dorp bedraagt minder dan 15%. Dit kwalificeert als zeer weinig hoogbouw.

De dichtheid en de hoeveelheid hoogbouw in een gemeente zijn goede infrastructurele indicatoren van de resultaten die gehaald kunnen worden met afvalbeleid. Bij vergelijkingen met andere gemeenten meten we de resultaten van Medemblik met gemeenten in vergelijkbare stedelijkheidsklasse, tenzij we anders aangeven.

Figuur 1: Medemblik ligging

Opbouw

De evaluatie is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 2	Geeft een overzicht van de kaders voor het recycletarief in de gemeente Medemblik.
Hoofdstuk 3	Geeft een overzicht van de financiële gevolgen van het nieuwe beleid voor het gemiddelde gezin
Hoofdstuk 4	Geeft een overzicht van de resultaten op brandbaar restafval

Hoofdstuk 5	Geeft een overzicht van de resultaten op de grondstoffen
Hoofdstuk 6	Geeft een overzicht van de communicatie tijdens de implementatieperiode.
Hoofdstuk 7	geeft een overzicht van de randverschijnselen van het invoeren van het grondstoffenbeleid.
Hoofdstuk 8	Geeft een overzicht van het maatwerk

2 LANDELIJKE KADERS EN ACHTERGRONDEN

2.1 GEMEENTELIJKE ZORGPLICHT

In de wet milieubeheer is vastgelegd dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de inzameling van huishoudelijk afval. Dit noemen we 'de gemeentelijke zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval'. Alleen de wetgever kan op deze plicht uitzonderingen maken¹. Gemeenten mogen wel partijen aanwijzen die hun helpen bij het uitvoeren van deze inzaamplicht. Gemeenten hebben geen verplichtingen voor het inzamelen van bedrijfsafval, en moeten zich bij de uitvoering hiervan houden aan de gedragsregels van de wet 'markt en overheid'.

De wetgever bepaalt ook welke afvalstromen minimaal gescheiden moeten worden ingezameld. De wettelijke verplichting geldt sinds 2020 voor gft, papier, metaal, kunststof², glas en elektronische apparatuur. Per 2025 geldt deze verplichting ook voor textiel en gevaarlijk afval.

2.2 VAN AFVAL NAAR GRONDSTOF (VANG) PROGRAMMA

Het landelijke uitvoeringsprogramma VANG-HHA beslaat de periode van 2015-2025. Het is ontwikkeld om gemeenten te helpen de nodige stappen te zetten naar een circulaire economie. Het doel voor heel Nederland is om in 2050 volledig circulair te zijn. Voor de komende jaren ligt de focus op het nog beter scheiden van restafval en het verbeteren van de kwaliteit van deelstromen. Inmiddels zitten we in de tweede fase van het uitvoeringsprogramma.

De ambitie van Fase 1 (2015-2020) 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner is niet gehaald. Gemeenten hebben wel forse stappen gezet voor het verbeteren van huishoudelijke afvalscheiding.

- De hoeveelheid restafval van 240 kg naar 180 kg gemiddeld per inwoner per jaar.
- 31% van de gemeenten behaalt 75% afvalscheiding, tegenover 7% in 2015.

In de tweede fase richt men zich naast het bereiken van de doelstelling ook op het bereiken van kwalitatief betere grondstofstromen. Er komt dus nog een doelstelling bij:

- Het nog beter scheiden van restafval.
- Het verbeteren van de kwaliteit van de deelstromen. Vervuiling en de aanwezigheid van stoorstoffen zorgen ervoor dat de deelstromen die gescheiden worden ingezameld niet optimaal zijn.

¹ Het Rijk (de wetgever) heeft bijvoorbeeld een uitzondering gemaakt voor de inzameling van Elektr(on)ische Apparaten. Deze mogen buiten de gemeentelijke inzameling óók worden ingezameld door de detailhandel (oud voor nieuw regeling).

² De scheiding van plastic mag ook door nascheiding worden vormgegeven.

3 FINANCIËLE GEVOLGEN PER AANSLUITING

3.1 AFVALSTOFFENBEGROTING EN AFVALSTOFFENHEFFING

De afvalstoffenbegroting is een combinatie van kosten (voor gemeentelijke kosten voor beleid en heffing en externe kosten voor advies, inzameling, inzamelmiddelen en verwerking) en opbrengsten (van een aantal grondstofstromen). Het totaal van deze kosten en opbrengsten wordt verwerkt in de afvalstoffenheffing.

De afvalstoffenheffing is een doelbelasting. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belasting exclusief bestemd zijn voor de inzameling van huishoudelijk afval en zwerfafval en niet mogen worden ingezet voor bijvoorbeeld straatverlichting^[1]. Tot en met 2021 kende de gemeente Medemblik uitsluitend vaste tarieven per huishoudengrootte voor eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens.

Gemeenten mogen maximaal 100% van de kosten begroten in de afvalstoffenheffing. De gemeente koos er tot 2022 voor om niet alle kosten te dekken vanuit de jaarlijkse afvalstoffenheffing. Het dekkingspercentage in 2021 was 90%. De rest van de kosten werd gedekt uit de algemene middelen.

3.2 MEDEMBLIK: 2 AANPASSINGEN IN 2022 IN DE TARIEVEN.

In 2022 zijn er in de afvalstoffenheffing gelijktijdig twee aanpassingen doorgevoerd.

3.2.1 Invoering recycle-tarief

Bij recycle-tarief bestaat de afvalstoffenheffing uit twee componenten: een vast en een variabel deel.

Figuur 2: Visual Recycle-tarief

^[1] Meevallers in de uitvoering worden gedoteerd aan de voorziening afval om tegenvallers in toekomstige jaren op te vangen.

Het vaste deel betreft een lager basistarief en het variabele deel is afhankelijk van het aantal aanbiedingen restafval (in een bak of zak). In Medemblik is gekozen voor de verhouding 80-20. 80% van de kosten zit net als

voorheen in het vaste basistarief dat gelijk is per huishoudengrootte: een- of meerpersoonshuishouden. 20% van de kosten is beïnvloedbaar en zit in het variabele deel. Door deze variabele component krijgen de inwoners invloed op de eigen afvalstoffenheffing. De goede afvalscheider wordt beloond, of omgedraaid: de inwoners die hun afval goed scheiden hoeven niet langer de kosten te betalen voor hun dorpsgenoten die al hun afval in de grijze bak aanbieden.

Het vaste deel wordt vooraf geïnd. Het variabele deel wordt achteraf geïnd. Dit betekent dat in 2022 alleen het vaste deel geïnd is. Het variabele deel van 2022 wordt geïnd in 2023^[2], gelijktijdig met het vaste deel voor 2023.

3.2.2 Kostendekking naar 100%

Gelijktijdig met de invoering van het recycle-tarief heeft Medemblik besloten om de dekking vanuit de afvalstoffenheffing naar 100% te brengen. Dit betekent in het totaalplaatje een verschuiving van de dekking van de algemene middelen naar de afvalstoffenheffing. Voor de hoogte van de afvalstoffenheffing betekent dit een autonome stijging van 11% die niets met de invoering van het nieuwe beleid te maken heeft en slechts een correctie betreft uit het verleden.

3.3 GEMIDDELDE AFVALSTOFFENHEFFING IN 2022

Op basis van de gemiddelde aanbiedpercentages en de gemiddelde heffingen kan worden berekend wat een gemiddelde aansluiting in Medemblik in 2022 kwijt was aan de kosten voor de afvalinzameling. Dit doen we door het vaste deel (Geïnd in 2022) te vermeerderen met het gemiddelde variabele gedeelte (geïnd in 2023).

Gemiddelde afvalstoffenheffing 2022	
• Meerpersoons vastrecht (69%)	€ 277,90
• Eenpersoons vastrecht (31%)	€ 208,95
Gemiddeld Vastrecht 2022	€ 256,53
Gemiddelde Variabele Heffing 2022	€ 66,10
Gemiddelde Afvalstoffenheffing 2022	€ 322,63

Tabel 1: Gemiddelde Afvalstoffenheffing 2022

Gemiddeld steeg afvalstoffenheffing in Nederland in 2022 met 1,5%^[3]. In Medemblik stijgt de gemiddelde afvalstoffenheffing in 2022 van € 319,20 naar € 322,63.(+1%)

Na correctie voor het feit dat het dekkingspercentage opgetrokken is van 90% naar 100% is de totale bijdrage van de inwoners aan de kosten van huishoudelijk afval gemiddeld in 2022 ca € 30,- per aansluiting lager (-9%) geworden.

^[2] De inning was bij het opstellen van dit onderzoek nog niet afgerond. Daarom is gerekend met gemiddelde aanbiedpercentages in hoofdstuk 3 in plaats van met gemiddelde factuurbedragen.

^[3] Bron Rijkswaterstaat

Vanaf 2020 kent de heffing inclus correctie het volgende verloop;

	2020	2021	2022	Mutatie 2022/2023
Gemiddelde afvalstoffenheffing vast	€ 314,17	€ 319,20	€ 256,53	
Gemiddelde afvalstoffenheffing variabel	0	0	€ 66,10	
Subtotaal	€ 314,17	€ 319,20	€ 322,63	+1%
Correctie voor het deel van de kosten in de algemene middelen.	€ 34,55	€ 35,11	0	
Gemiddeld totaal	€ 348,72	€ 354,31	€ 322,63	-9%

Tabel 2: Afvalstoffenheffing sinds 2020

4 RESULTATEN RECYCLETARIEF: BRANDBAAR RESTAFVAL

Binnen het grondstoffenbeleid zet de gemeente Medemblik in op twee pijlers:

- Verminderen van de hoeveelheid restafval die verbrand wordt
- Optimaliseren van de hoeveelheid grondstoffen die opnieuw gebruikt kan worden

In dit hoofdstuk staan de resultaten op de hoeveelheid restafval (huishoudelijk en grof afval) centraal. In hoofdstuk 5 kijken we naar de resultaten op de grondstoffen.

Om een goed beeld te krijgen van de resultaten van de gemeente Medemblik vergelijken we de resultaten met andere stedelijkheidsklasse 4 gemeenten en met de gemeenten van de provincie Noord-Holland. Alle gemeenten in Nederland geven hun inzamelresultaten jaarlijks door aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Omdat de inzamelresultaten van 2022 nog niet bekend zijn, vergelijken we de resultaten van Medemblik in 2022 met de resultaten van 2021.

4.1 HUISHOUELIJK RESTAFVAL

Inwoners kunnen hun bak aan huis voor restafval elke vier weken aanbieden. Inwoners van hoogbouw en appartementen hebben een afvalpas waarmee ze hun restafvalzak kunnen aanbieden in een ondergrondse afvalcontainer. De inwoners betalen per keer dat ze hun bak of zak aanbieden.

4.1.1 Tonnages

Restafval Kg/inwoner/jaar	2018	2019	2020	2021	2022
MEDEMBLIK	132,8	133,2	131	131,4	75,6
Noord-Holland (47 gemeenten) ³				175,7	
Stedelijkheidsklasse 4 gemeenten(116 gemeenten)				106,6	

Tabel 1: Restafval Kg/ Inwoner/ jaar

De gemeente Medemblik presteert in 2022 bijna 30% beter dan de landelijke gemiddelden van vergelijkbare gemeenten in 2021. Vergelijken we de cijfers van de gemeente Medemblik met de cijfers van andere gemeenten in Noord-Holland dan is dat verschil nog veel groter.

In stedelijkheidsklasse 4 presteren 39 gemeenten beter dan de 75,6 kilogrammen van de gemeente Medemblik. Binnen de provincie is de gemeente Medemblik koploper. De enige andere gemeenten die in de buurt van of onder de 100 kilo/inwoner/jaar komen zijn Hollands Kroon, Wormerland, Castricum, Heiloo en Uitgeest.

³ We geven zowel voor Noord-Holland als voor stedelijkheidsklasse 4 aan hoeveel gemeenten hun gegevens hebben aangeleverd bij het CBS. Sommige gemeenten hebben hun cijfers (nog) niet aangeleverd.

4.1.2 Aanbiedingen bakken aan huis

Het feit dat we veel minder huishoudelijk restafval inzamelen zien we ook goed terug in het aanbiedgedrag.

Aanbiedingen rolcontainers 2022 Restafval	Maat container in liters	Aantal Uitgezet	Aanbiedpercentage
MEDEMBLIK	140	15.21	45%
	240	14.831	

Tabel 2: Aanbiedingen rolcontainers restafval

De restafvalbakken kunnen 13 keer per jaar worden aangeboden. Het gemiddeld aanbiedpercentage is 45%. Dit betekent dat de inwoners van de gemeente Medemblik de bak gemiddeld 5,9 keer per jaar aan de weg zetten.

4.1.3 Aanbiedingen restafvalzakken in verzamelcontainers

Aanbiedingen zakken 2022 Restafval	Aantal huizen met pas	Gemiddeld aantal ledigingen
MEDEMBLIK	3259	22,6

Tabel 3: Restafval aanbiedingen in de ondergrondse containers

4.1.4 Eenmalige kwijschelding voor de veel-aanbieders in de hoogbouw

In de laagbouw is het aantal aanbiedingen beperkt. Elke bak kan maar 13 keer per jaar worden aangeboden. Om meer restafval aan te bieden moet men heel bewust de keuze maken voor een extra container. In de hoogbouw is deze beperking niet aanwezig. In theorie kan iemand onbeperkt zakken aanbieden. Om te voorkomen dat dit leidt tot ongewenste effecten heeft de gemeente Medemblik er in het eerste jaar eenmalig voor gekozen om de hoeveelheid zakken die afgerekend wordt te maximaliseren op 52 keer. Inwoners met meer zakken kregen naast de kwijschelding de hulp aangeboden van een afvalcoach om de hoeveelheid restafval te verminderen.

4.1.5 Verklaring van de afname van het huishoudelijk restafval.

De afname van het restafval tussen 2021 en 2022 bedraagt ca. 56 kilo per inwoner per jaar (42%). De verklaring van deze afname is niet precies te duiden. Er bestaan een aantal opties voor deze afname en de totale afname is waarschijnlijk een combinatie van een aantal van deze factoren.

1. De inwoners van de gemeente Medemblik scheiden hun afval beter. Dit wordt verder in dit hoofdstuk nader uitgewerkt. De cijfers zijn niet direct makkelijk herleidbaar, omdat het in een aantal gevallen een mindere daling van grondstoffen als de andere gemeenten in Nederland betreft.
2. Een deel van het huishoudelijk afval bestond uit bedrijfsafval dat illegaal in de huishoudelijke inzamelmiddelen werd aangeboden. Door de introductie van een prijsprikkel is dit niet langer lucratief en daardoor verdwijnt het afval. Er zijn hier geen cijfers over bekend.
3. Een deel van het afval verdwijnt door preventie. Inwoners maken in hun aankoopgedrag en in hun afdankgedrag bewustere keuzes. Er wordt met name bewuster gekeken naar verpakkingsafval en er wordt vaker gekozen voor kringloop en reparatie. Ook dit zorgt voor een vermindering van het afval.

4. Het afval verdwijnt naar de milieustraat. (zie 4.2). Hier wordt het gescheiden in grondstoffen. De hoeveelheid grof restafval neemt af.
5. Het afval verdwijnt naar de buurgemeenten. Dit lijkt niet waarschijnlijk. Als we naar de buurgemeenten kijken dan zien we in bijna alle gemeenten ook een afname. De gemeente Hollands Kroon kent net als Medemblik een grote afname (daar is ook het recycle-tarief ingevoerd).
6. Het afval verdwijnt in de openbare prullenbakken/ openbare ruimte. Ook hiervoor zijn geen aanwijzingen. Het aantal afvoerbewegingen van het afval is gelijk gebleven⁴.

4.1.6 Sorteeraanalyse

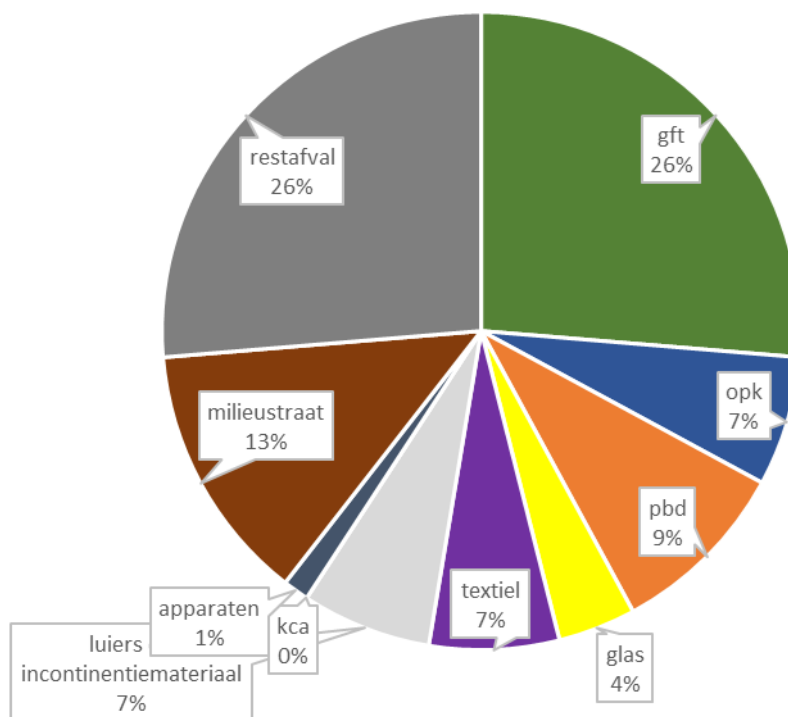
In 2022 is er een sorteeraanalyse uitgevoerd. In een sorteeraanalyse wordt een monster van het restafval dat in het gebied wordt ingezameld gesorteerd om te kijken wat er nog in het restafval (bakken aan huis en verzamelcontainers) wordt aangeboden.

Ongeveer 75% van het afval dat wordt aangeboden is herbruikbaar. Er zijn nog steeds verbeteringen mogelijk.

Het grootste verbeterpotentieel is Groente, fruit, tuinafval (gft) en etensresten. Dit is de grootste hoeveelheid in het restafval. Dit is het gemiddelde beeld in heel Nederland. De meeste inwoners geven aan dat ze hun etensresten ook scheiden. Ze bedoelen dan vaak het snij-afval van de bereiding. In de restafvalcontainers gooien we met name eten weg (klaargemaakt eten en eten dat over de datum gaat).

⁴ Het tonnage uit de prullenbakken is niet separaat inzichtelijk.
MEI 2023

SORTEERANALYSE RESTAFVAL 2022

Figuur 2: Sorteeraanlyse Restafval

4.2 GROF HUISHOUDELIJK RESTAFVAL

Naast huishoudelijk afval kennen we ook grof huishoudelijk afval dat verbrand wordt. Het maakt deel uit van de VANG doelstelling.

Grof huishoudelijk afval kunnen inwoners op twee wijzen aanbieden. Het meeste afval wordt aangeboden via de milieustraten. Als het niet lukt om afval aan te bieden op de milieustraten, dan hebben de inwoners ook de mogelijkheid om het afval te laten ophalen. Deze laatste wijze is voor het milieu minder gunstig. Bij alle milieustraten wordt al het afval gescheiden in grondstoffen. Bij de grofvuilronde wordt het meeste afval in één kraakpersvuilnisauto vermalen en kunnen de grondstoffen minder makkelijk worden gescheiden.

Binnen het gebied van HVC kunnen inwoners hun afval naar verschillende milieustraten brengen. Voor de gemeente Medemblik kunnen de inwoners zelf kiezen of ze het naar de milieustraat in Middenmeer, Hoorn, Enkhuizen of Obdam brengen. De resultaten die hieronder genoemd zijn worden op basis van een verdeelsleutel berekend die rekening houdt met de bezoekers van Medemblik op de locaties in de eigen en de buurgemeenten.

4.2.1 Bezoeken Afvalbrengstation

Bezoeken ABS	2019	2020	2021	2022
MEDEMBLIK	96.992	84.141	92.915	96.604

Tabel 4: Bezoeken ABS

Het aantal bezoeken aan het ABS betrof in 2022 96.604. Dit betekent dat een huishouden gemiddeld 5 keer naar de milieustraat is gegaan. In de Corona-jaren 2020 en 2021 waren de bezoeken gemiddeld iets lager en de hoeveelheid afval per bezoek fors hoger. In 2022 zijn de bezoeken weer op het peil van voor Corona in 2019.

4.2.2 Tonnages

In totaal wordt er in Medemblik in 2022 ca 30,8 kilo grof restafval aangeboden. HVC haalt hier door middel van nascheiding nog 6 kilo grondstoffen uit, waardoor er 25 kilo overblijft.

Grof huishoudelijk restafval Kg/inwoner/jaar	2018	2019	2020	2021	2022
MEDEMBLIK	25,3	26,6	30	31,1	25
Noord-Holland (47 gemeenten)				35,7	
Stedelijkheidsklasse 4 gemeenten(116 gemeenten)				22,2	

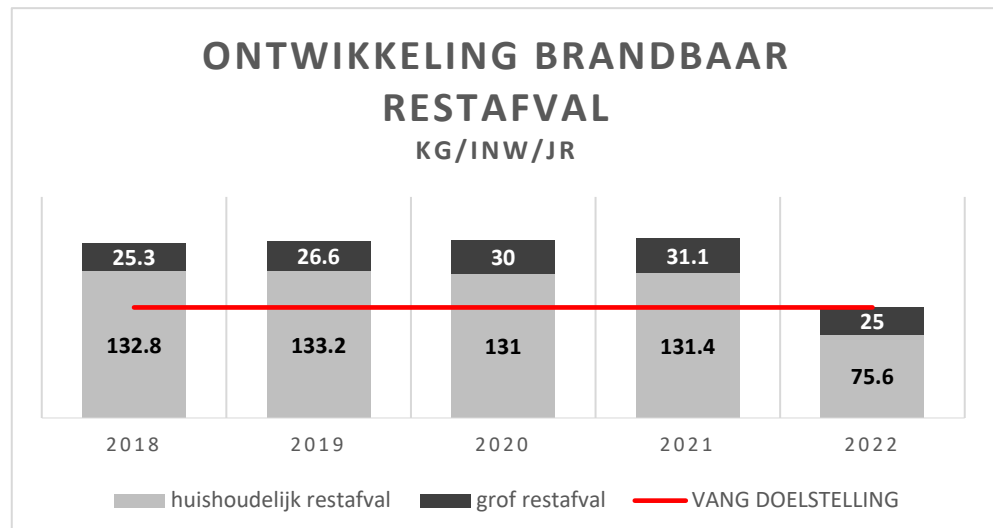
Tabel 5: Grof restafval

De afname van het grof huishoudelijk restafval in vergelijking met de situatie voor Corona. In vergelijking met andere gemeenten in Noord-Holland is de hoeveelheid grof huishoudelijk restafval relatief laag. In vergelijking met andere gemeenten in Nederland met dezelfde stedelijkheidsklasse wordt er meer grof huishoudelijk restafval ingeleverd in de gemeente Medemblik.

Er verschuift zo te zien geen huishoudelijk afval naar het afvalbrengstation. Het fijn huishoudelijk restafval mag ook niet worden aangeboden op het afvalbrengstation.

4.3 SAMENVATTING DOELSTELLING BRANDBAAR RESTAFVAL

De doelstelling uit het grondstoffenplan betreft een doelstelling op restafval. Dit betekent een combinatie van fijn en grof huishoudelijk restafval. Bij het fijn huishoudelijk restafval zagen we in 2022 een afname van 131,4 naar 75,6 kilogram. Bij het grof afval zien we een afname naar 25 kilogram per inwoner per jaar. De gemeente Medemblik haalt hiermee de VANG doelstelling.

Grafiek 1: Ontwikkeling brandbaar restafval Medemblik

Om de hoeveelheid grof restafval te verminderen kan de gemeente in de toekomst overwegen om op deze stroom ook een prijsprikkel in te voeren, met name op de service van grofvuil aan huis.

5 RESULTATEN RECYCLETARIEF: GRONDSTOFFEN

De tweede pijler uit het grondstoffenbeleid (Optimaliseren van de hoeveelheid grondstoffen die opnieuw gebruikt kan worden) richt zich op de hoeveelheden en de kwaliteit van de grondstoffen die gescheiden worden ingezameld. Deze worden net als het restafval langs de meetlat gelegd van vergelijkbare gemeenten.

5.1 GROENTE, FRUIT, TUINAFVAL (GFT) EN ETENSRESTEN

Inwoners kunnen hun GFT elke twee weken aanbieden in een bak aan huis. Bij de hoogbouw zijn in kwartaal 4 van 2021 cocons geplaatst waar ook inwoners van flats hun gft gescheiden kunnen aanbieden.

In 2022 zien we landelijk een forse afname in de hoeveelheid ingezameld GFT (gemiddeld tussen de 10 en 20% in de gemeenten die op dit moment bekend zijn). Deze afname is niet gerelateerd aan beleid, maar heeft te maken met het lange droge zomerseizoen. Er was simpelweg het afgelopen jaar gemiddeld minder tuinafval. Er is geen reden om aan te nemen dat deze daling structureel is.

De etensresten blijven nagenoeg constant, maar we zagen al in de sorteeraanlyse dat deze voor een groot deel in de restafvalcontainers terechtkomen.

5.1.1 Tonnages

GFT Kg/inwoner/jaar	2018	2019	2020	2021	2022
MEDEMBLIK	128,8	138	145,1	147	142,7
Noord-Holland (47 gemeenten)				105,1	
Stedelijkheidsklasse 4 gemeenten(116 gemeenten)				148,2	

Tabel 6: GFT Kg/ Inwoner/ jaar

In vergelijking met andere gemeenten in Noord-Holland wordt er relatief veel GFT ingezameld in de gemeente Medemblik. In vergelijking met de andere stedelijkheidsklasse 4 gemeenten ligt het iets onder het landelijke gemiddelde. De inzameling van GFT wordt door de sterke focus op tuinafval sterk bepaald door de gemiddelde tuingrootte in het gebied en minder door het afvalbeleid.

Het afvalbeleid zien we wel terug in de relatief lage daling in 2022.

In Medemblik zien we in tegenstelling tot de landelijke cijfers een veel lagere daling van het GFT afval. (ca 2%). Ook zien we dat het percentage GFT in het restafval in de sorteeraanlyse gedaald is van 35% naar 26%. Uit deze combinatie kunnen we afleiden dat de afname van het restafval (tussen de 10 en 20 kilo per inwoner per jaar) deels te

verklaren is door een betere afvalscheiding van het GFT.

De containers voor GFT worden niet geregistreerd ingezameld. Er is niet bekend wat het aanbodpercentage is. De aanbodfrequentie is één keer per 2 weken. Dit is in vergelijking met Nederland een normale inzamelfrequentie.

5.1.2 Kwaliteit gft en etensresten

De afkeur van GFT is minimaal. In totaal werd er 1,2 kilo gft per inwoner afgekeurd. Dit is ongeveer 1% van het totaal GFT dat is aangeboden. Met andere woorden: 99% van het GFT in 2022 werd goedgekeurd. De afkeur was het hoogst in de maanden juli tot en met september. Na deze maanden neemt de afkeur af tot nagenoeg nul. Ter vergelijking het laatste landelijke onderzoek⁵ uitgevoerd naar het gemiddelde vervuilingpercentage van GFT in Nederland: dit laat een gemiddeld vervuilingpercentage van 4,5% zien.

Deze lage afkeur is deels verklaarbaar door het lage percentage hoogbouw in Medemblik. De kwaliteit van het GFT is hoger in eigen bakken aan huis dan in (anoniemere) verzamelcontainers. Het duidt er wel op dat de angst voor vervuiling van de grondstof GFT voor de gemeente Medemblik ongegrond is geweest in 2022. In het licht van aangescherpte kwaliteitseisen is dit een hele mooie prestatie van de inwoners van de gemeente Medemblik.

5.2 PLASTIC, BLIK EN DRINKPAKKEN (PBD)

Plastic blik en drinkpakken worden ingezameld in bakken aan huis die elke vier weken geleegd worden.

PBD Kg/inwoner/jaar	2018	2019	2020	2021	2022
MEDEMBLIK	33,5	34,7	40	34,5	35,1
Noord-Holland (47 gemeenten)				25,8	
Stedelijkheidsklasse 4 gemeenten(116 gemeenten)				33,9	

Tabel 7: PBD Kg/ Inwoner/ jaar

De gemeente Medemblik is één van de koplopers voor de inzameling van PBD in Noord-Holland. Er wordt gemiddeld in 2021 meer dan 10 kilogram PBD per inwoner meer ingezameld dan het gemiddelde in de provincie. Ten opzichte van vergelijkbare gemeenten ligt het resultaat van de gemeente Medemblik dichterbij het gemiddelde, maar ook hier is de score hoog.

We zien bij PBD een toename in de Corona-jaren. Doordat veel inwoners thuis werkten en pakjes aan huis lieten bezorgen nam de hoeveelheid verpakkingsmateriaal (PBD en oud papier) in deze jaren fors toe. In 2021 zien we een daling van de hoeveelheid PBD. In dat jaar zijn nieuwe acceptatieprotocollen bij de verwerkers van kracht geworden, gingen we weer minder thuiswerken en werd het statiegeld op kleine petflessen geïntroduceerd. In 2022 vindt er opnieuw een stijging plaats. In 2023 zal er opnieuw een verandering optreden doordat het blik vanaf 1 april ook onder de statiegeldregeling valt. De effecten hiervan zullen in 2024 merkbaar worden. De verwachting is dat door de invoering van statiegeld op het blik de stroom met ca 1 tot 1,5 kilo zal verminderen.

⁵ Royal Haskoning 2021 in opdracht van Rijkswaterstaat; Kwaliteit ingezameld gft-afval in Nederland MEI 2023

5.2.1 Aanbiedingen bakken aan huis

Het feit dat we veel minder huishoudelijk restafval inzamelen zien we ook goed terug in het aanbiedgedrag van plastic, blik en drinkpakken.

Aanbiedingen rolcontainers 2022 PBD	Maat container in liters	Aantal Uitgezet	Aanbiedpercentage
MEDEMBLIK	240	18.510	82%

Tabel 8: Aanbiedingen rolcontainers PBD

De bakken aan huis voor PBD kunnen net als het restafval 13 keer per jaar worden aangeboden. Het gemiddelde aanbiedpercentage is 82%. Dit betekent dat de inwoners van de gemeente Medemblik de bak gemiddeld 10,6 keer per jaar aan de weg zetten.

5.2.2 Kwaliteit plastic, blik en drinkpakken

Net als bij het GFT is de afkeur van PBD minimaal. In totaal werd er nog geen kilo PBD per inwoner afgekeurd. Dit is ongeveer 2,6 % van het totaal PBD dat is aangeboden. Met andere woorden: 97,4 % van het PBD in 2022 werd goedgekeurd. Ten opzichte van 2021 (vervuilingspercentage van 3,7%) werd er na de intensieve communicatiecampagne op PBD zelfs een forse verbetering geboekt.

Dit betekent overigens niet dat er geen vervuiling in het PBD zit. In de acceptatiecriteria is een maximaal vervuilingpercentage opgenomen van 15%. Er wordt met een visuele controle getoetst of de inzamelvrachten van de gemeente Medemblik onder deze norm blijven, voordat ze worden goedgekeurd.

Er zijn in Nederland nog geen vastgestelde cijfers over de afkeur van PBD. Wel is sinds 2021 het acceptatieprotocol aangescherpt. Dit heeft in Medemblik in 2022 nog niet geleid tot een hogere afkeur.

5.3 OUD PAPIER EN KARTON (OPK)

Het oud papier en karton wordt in de gemeente Medemblik elke twee weken los aan huis ingezameld. De inzamelactiviteiten worden uitgevoerd in samenwerking met vrijwilligers.

OPK Kg/inwoner/jaar	2018	2019	2020	2021	2022
MEDEMBLIK	68	66	65,7	64,2	60,9
Noord-Holland (47 gemeenten)				58,6	
Stedelijkheidsklasse 4 gemeenten(116 gemeenten)				58,6	

Tabel 9: OPK Kg/ Inwoner/ jaar

In vergelijking met zowel de gemeenten in Noord-Holland als met stedelijkheidsklasse 4 is de hoeveelheid gescheiden ingezameld oud papier en karton in de gemeente Medemblik zeer hoog te noemen. De inwoners van Medemblik zamelen zelfs na de daling meer papier in dan gemiddeld voordat de landelijke daling in 2022 werd ingezet.

Bij het oud papier zien we in de gemeente een daling in 2022 van ca 5%. Deze daling is landelijk. Doordat we met zijn allen weer meer op kantoor hebben

gewerkt verschuift een deel van het afval terug van huishoudelijk afval naar bedrijfsafval. Maar met het oud papier is dat niet de enige ontwikkeling. Gedurende 2022 is als gevolg van de hoge prijzen voor papier en de toegenomen prijzen in de winkels de hoeveelheid foldermateriaal drastisch afgenomen. Ook bij de pakketbezorging zien we een afname doordat een aantal bedrijven zijn overgestapt op retourkratten en statiegeldsystemen bij hun bezorging. Doordat nog geen landelijke cijfers bekend zijn, kunnen we nog geen echte indicatie geven van de gemiddelde afname in 2022 in Nederland. De eerste cijfers duiden op een gemiddelde afname van tussen de 8 en 11%. Deze afname lijkt vooralsnog structureel van aard.

5.3.1 Kwaliteit oud papier en karton

Er is in 2022 geen oud papier en karton afgekeurd. Al het oud papier en karton is geaccepteerd door de recycler.

5.4 GLAS EN TEXTIEL

Glas en textiel worden ingezameld door middel van verzamelcontainers in de wijken. Over het algemeen is het effect van afvalbeleid op deze afvalstromen relatief beperkt. Dit zien we ook terug in de gemeente Medemblik, waar de hoeveelheden nauwelijks veranderen in de afgelopen jaren (gecorrigeerd voor het Corona-effect op het glas). Traditioneel is de bereidheid tot het scheiden van glas hoog. De gescheiden inzameling van textiel heeft een minder goede respons en kampt met uitdagingen.

Glas Kg/inwoner/jaar	2018	2019	2020	2021	2022
MEDEMBLIK	21,1	22,8	25,8	24,4	23,8
	Noord-Holland (47 gemeenten)			25,4	
	Stedelijkheidsklasse 4 gemeenten(116 gemeenten)			24,7	
Textiel Kg/inwoner/jaar	2018	2019	2020	2021	2022
MEDEMBLIK	3,1	2,9	2,8	2,7	2,8
	Noord-Holland (47 gemeenten)			4,2	
	Stedelijkheidsklasse 4 gemeenten(116 gemeenten)			5,4	

Tabel 10: Glas en textiel Kg/ Inwoner/ jaar

Beide stromen worden in kleinere hoeveelheden ingezameld dan in andere gemeenten in Noord-Holland en andere gemeenten van stedelijkheidsklasse 4. Een deel van het textielafval verdwijnt in particuliere containers. In beide afvalstromen is verbetering mogelijk.

5.4.1 Kwaliteit

Bij glas speelt de discussie van vervuiling niet. Potjes en flessen mogen met restjes en deksels worden ingeleverd en deze gelden niet als vervuiling. Deze worden er bij de verwerker uit gewassen en gezeefd. Voor het aanbieden van andere afvalstromen in deze containers zijn de inwerpopeningen niet groot genoeg.

Bij textiel is de inwerpopening wel voldoende groot voor de inworp van een zak. De afkeur ligt in lijn met het landelijke gemiddelde. In 2022 werd ongeveer een halve kilo per inwoner afgekeurd. Dat is 14% van het totaal. Landelijk ligt de afkeur rond 15%. De gemeente heeft al een aantal maatregelen genomen om de afkeur van textiel te verminderen. Zo zijn alle ondergrondse containers vervangen door bovengrondse containers die handmatig worden geleegd. Op deze wijze kan de ernstige vervuiling al vooraf worden verwijderd uit de containers.

5.5 GROVE GRONDSTOFFEN

	MEDEMBLIK			NOORD-HOLLAND	STEDELIJKHEIDSKLASSE 4
Grove grondstoffen Kg/inwoner/jaar	2020	2021	2022	2021	2021
Producentenverantwoordelijkheid					
AEEA	7,9	7,6	7,3	6,4	5,1
banden	0,6	0,7	0,7	0,3	0,4
matrassen	1,2	1,5	1,3	1,5	1,3
piepschuim	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2
Huishoudelijk en bouwmaterialen					
b-hout	41,1	42,1	38,8	34	27,4
c-hout	5,9	6,2	6,0	4,2	4,2
dakbedekking	1,7	1,6	1,4	1,1	1,1
gips	4,1	4,2	3,9	2,8	2,3
grof tuinvuil	26,9	29,9	25,7	23,5	46,2
grond	10,6	15,2	13,7	10,9	9,3
harde kunststof	2,6	2,6	2,6	2	2,4
metalen	7,8	7,6	7,5	6,4	4,2
puin	49,5	58,3	53,4	41,1	34
vlakglas	1,0	1,2	1,5	1,2	1
vetten	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Gevaarlijk afval					
asbest	1,2	1,7	1,1	0,5	1
kca	1,7	2,1	1,9	1,6	1,5
gasflessen	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Tabel 11: Grove grondstoffen in Medemblik (kg/inw/jr)

Bij de grondstofstromen op de milieustraat zien we in vergelijking met de Corona-jaren een lichte afname. De verbouwingsactiviteiten van huizen zijn op een lager pitje komen te staan. Bij het grof tuinvuil zien we net als bij het gft een afname die te wijten is aan de zeer droge zomer.

Vergelijken we de cijfers van de gemeente Medemblik met de cijfers van Noord-Holland en met de cijfers van vergelijkbare gemeenten in het land zien we dat de inwoners van Medemblik ondanks de dalende trend nog steeds relatief veel grondstoffen brengen naar het afvalbrengstation.

6 PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

De gemeente Medemblik zet in op een gedragsverandering bij haar inwoners. De prikkels voor deze gedragsverandering bestaan uit drie componenten.

1. Hoge service op het aanbieden van grondstoffen.
2. Een prijsprikkel op het verminderen van de hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval die wordt aangeboden
3. Goede communicatie over de achtergronden van het beleid en een goede instructie voor de inwoners hoe het werkt.

In dit hoofdstuk staat de communicatie centraal; op welke wijze zijn de inwoners bij het recycleplan betrokken en op welke wijze heeft de gemeente de inwoners geïnformeerd over de resultaten.

6.1 BIJ HET OPSTELLEN VAN DE PLANNEN

Bij het opstellen van de plannen zijn de inwoners betrokken. Er zijn inloopavonden en kennissessies georganiseerd waarop inwoners en kernraden hun vragen, aandachtspunten en zorgen over het plan konden uiten. Daarnaast is er een grote enquête onder 2.500 inwoners uitgevoerd.

De inwoners waren gematigd positief en afwachtend. Bijna 60% van de inwoners gaf voorafgaand aan de invoering van recycle-tarief aan dit een acceptabel of goed idee te vinden. De belangrijkste aandachtspunten voor de inwoners waren

1. Organiseer dat inwoners geen gebruik gaan maken van elkaars bak
2. Inzicht in de hoogte van de tarieven zodat goede besluiten kunnen worden genomen
3. Zorg dat de tarieven niet (te veel) gaan stijgen

De kernraden waren over het algemeen positief. Zij gaven de volgende aandachtspunten mee voor de invoering;

1. Angst voor toename zwerfafval en dumpingen;
2. Mogelijkheid afgesloten bakken aan huis zodat anderen geen afval in je container kunnen deponeren;
3. Heb aandacht voor doelgroepen;
4. Maak de financiële consequenties voor de inwoners voldoende duidelijk;
5. Zorg voor goede communicatie.

wat zit er in het restafval van de gemeente Medemblik?

Figuur 3: Sorteeraanalyse Medemblik

6.2 COMMUNICATIE-AANPAK

Vanaf september 2021 is een duidelijke communicatiecampagne ingezet naar alle inwoners uit de gemeente.

Figuur 4: Communicatieaanpak Medemblik

6.2.1 Voor de invoering

Op 9 september verscheen er een 3 pagina groot krantenartikel over de invoering van recycle-tarief (bijlage 1). Tegelijkertijd werd er huis aan huis een brief met een folder (bijlage 2) verspreid over de invoering van het recycle-tarief met tips over

vragen over het recycle-tarief?

Kijk op:
medemblik.nl/recycletarief

welke afvalstroom in welke bak mag. Op social media werd verwezen naar deze publicaties en naar de website die speciaal voor recycle-tarief is ingericht: Het recycle-tarief | Gemeente Medemblik. Op deze website werd een FAQ lijst met de antwoorden op de meest gestelde vragen gepubliceerd.

De tarieven voor de variabele heffing werden op 25 november vastgesteld door de raad. Aansluitend is er opnieuw een folder verspreid bij alle aansluitingen met alle

Figuur 5: FAQ lijst op de website

tarieven (bijlage 3).

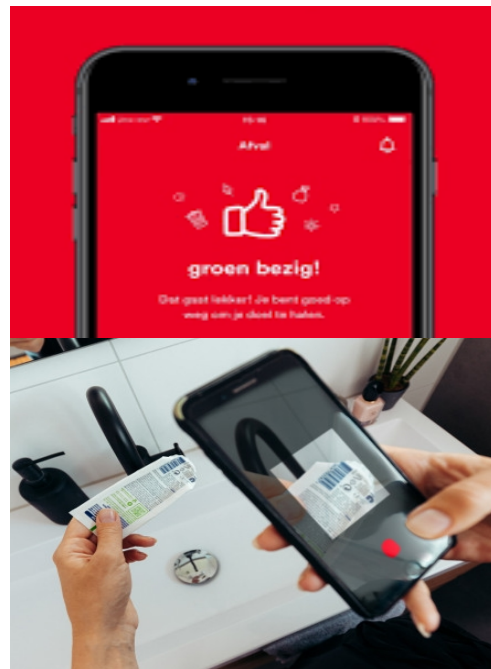
6.2.2 Na de invoering

Na de invoering op 1 januari heeft de gemeente na de eerste inzamelronde op 18 januari een persbericht opgesteld (bijlage 4) waarin inwoners op de hoogte werden gebracht van de eerste resultaten. Met hangers op de bakken werd extra aandacht gevraagd voor het feit dat er per bak werd afgerekend.

Voorafgaand aan de eerste belastingaanslag onder het recycle-tarief heeft de gemeente een eigen YouTube-filmpje laten ontwikkelen Recycle-tarief - YouTube waarin de wethouder in gesprek gaat met een inwoner en afvalcoach over de MEI 2023

vragen die er leven over het recycle-tarief in de eerste maand. In juni publiceerde onze inzamelaar HVC de resultaten over de eerste vier maanden recycle-tarief in de gemeenten Medemblik, Hollands Kroon en Wormerland op hun website: [Vier maanden recycle-tarief: meer recycling en minder restafval | HVC Groep](#). Via de gemeenten is er ook extra aandacht besteed via de social media kanalen aan deze publicatie.

6.3 INZET VAN DE AFVALAPP

Figuur 6: Afval App HVC

De afvalapp is sinds 2021 steeds persoonlijker geworden. Inwoners kunnen niet alleen kijken op welk moment hun afval wordt ingezameld maar ondertussen zijn er een groot aantal functies toegevoegd:

- Inwoners krijgen tips en adviezen op maat op basis van hun inzamelmiddelen
- De app bevat een wat moet waar/afvalwijzer. Inwoners kunnen een foto maken of een barcode scannen en krijgen informatie over waar of in welke bak ze het afval kunnen aanbieden
- Op basis van een individuele beschermde code kunnen inwoners ook op alle momenten het aanbodgedrag van hun restafval bekijken en zichzelf doelen stellen
- Voor de toekomst wordt er gewerkt aan het openen van de ondergrondse containers met de app in plaats van de afvalpas.

6.4 INZET VAN DE AFVALCOACHES

Van november 2021 tot en met mei 2022 zijn in de gemeente Medemblik afvalcoaches met de bewoners in gesprek gegaan over het recycle-tarief. In alle kernen hebben ze gesprekken gevoerd. In totaal voerden zij 1.385 gesprekken.

De meeste bewoners waren goed op de hoogte van het recycle-tarief maar hadden toch nog enkele vragen. Veel gesprekken gingen over de angst dat er meer gedumpt zou gaan worden. Over het algemeen vonden mensen het tarief hoog.

In Andijk en Hauwert waren de bewoners beduidend minder goed op de hoogte van het recycle-tarief. In Wognum dachten sommige inwoners dat het recycle-tarief per kilogram ging. In Andijk en Opperdoes was er weerstand omdat hier diverse bewoners overgingen naar het scheiden in afvalbakken in plaats van zakken. In Wervershoof werd weerstand aangewakkerd door negatieve en berichten op facebook die niet altijd klopten. In Medemblik hadden inwoners vraagtekens bij het aanbieden van hun bakken aan de dijk met harde wind.

De inwoners ervaren de gesprekken met de afvalcoach als informatief en positief en de informatie uit de gesprekken wordt gebruikt om de communicatie, het beleid en de uitvoering te verbeteren en verder vorm te geven.

7 NEGATIEVE RANDVERSCHIJNSELEN

Voorafgaand aan de invoering van het Recycleplan zijn er een aantal zorgen geuit over ongewenste randverschijnselen die te maken hebben met de invoering van het recycle-tarief. Deze randverschijnselen betreffen

1. De vervuiling van de grondstofstromen
2. Afvaltoerisme
3. Toename van zwerfafval, dumpingen en bijplaatsingen

7.1 VERVUILING VAN DE GRONDSTOFSTROMEN

Zoals we al in hoofdstuk 3 zagen is de vervuiling van de grondstofstromen zeer laag. Bij de afvalstroom PBD is de hoeveelheid vervuiling zelfs fors afgenomen. Alleen bij textiel ligt de vervuiling nabij het landelijke gemiddelde. Bij GFT en PBD is de afkeur juist zeer laag. De inwoners van Medemblik maken voor het overgrote merendeel de juiste keuzes voor de kwaliteit van de grondstoffen. Daar waar nog niet de juiste keuzes werden gemaakt heeft de inzet van controles en afvalcoaches goed geholpen om de afvalstoffen zo schoon mogelijk te houden.

7.2 AFVALTOERISME NAAR DE BUURGEMEENTEN

Voor deze ontwikkeling zijn geen aanwijzingen gevonden in de afvalcijfers van de buurgemeenten. In de meeste buurgemeenten neemt de hoeveelheid restafval net als in Medemblik af.

7.3 TOENAME VAN ZWERFAFVAL, BIJPLAATSINGEN EN DUMPINGEN.

Zwerfafval, dumpingen en bijplaatsingen zijn allemaal vormen van afval die in de openbare ruimte wordt achtergelaten. Toch zijn er tussen deze vormen verschillen.

Zwerfafval is afval dat veelal ontstaat tijdens het recreëren in de openbare ruimte en vinden we doorgaans binnen de bebouwde kom. Ook kan er morsafval ontstaan tijdens het aanbieden van oud papier en het legen van de containers dat verwaait en gaat zwerven. Het is afval dat ontstaat door een activiteit of door achteloosheid. Er is meestal geen opzet in het spel.

Bijplaatsingen zijn hele gerichte acties van inwoners, die afval plaatsen in de buurt van een collectieve inzamelplek. Dit kan meerdere oorzaken hebben. Het vergeten van de pas om de container te openen, of volle containers zijn de meest voor de hand liggende. Ook komt het voor dat er andersoortig afval naast de restafvalcontainers wordt geplaatst. Deze inwoners weten vaak wel dat ze eigenlijk geen afval naast de containers mogen plaatsen, maar rekenen erop dat de inzamelaar of de gemeente het afval alsnog zal afvoeren en dat ze er verder geen gevolgen van ondervinden. Ze laten dit afval dus achter op een plek waar de inzamelaar langs komt en dit opmerkt.

Dumpingen zijn partijen van afval die op een afgelegen plek worden achtergelaten, meestal in de natuur of op een fabrieksterrein. Een dumping is een moedwillige actie van een dader die weet dat hij het afval illegaal achterlaat. Hij zoekt hiervoor meestal een afgelegen anonieme plek. Het betreft vaak afval dat

afkomstig is van een illegale activiteit (bijv. drugsafval) of waarvoor betaald moet worden (bijv. grote partijen autobanden met velg).

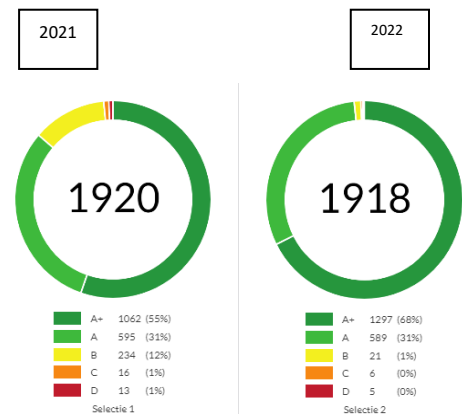
7.3.1 Nulmeting en Effectmeting

Om te kijken of er sinds de invoering van het Recycleplan wijzigingen zijn opgetreden in de openbare ruimte, hebben we een 0-meting in november 2021 en een effectmeting in oktober 2022 laten uitvoeren door een onafhankelijk meetbureau. In 2021 hebben we 1.920 metingen uitgevoerd, in 2022 1.918. Een meting vindt steeds plaats binnen een vlak van 100 bij 100 meter en we meten volgens de nationale normen beeldkwaliteit van het CROW. De gemeente heeft een gemiddelde ambitie gedefinieerd van beeldkwaliteit B (de gele score). In veel gevallen ligt de gemeten kwaliteit hierboven (groen). Alle oranje en rode metingen zijn scores die niet voldoen aan de gewenste kwaliteit.

Grafiek 2: Resultaten 0 en Effectmeting invoering Recycletarief

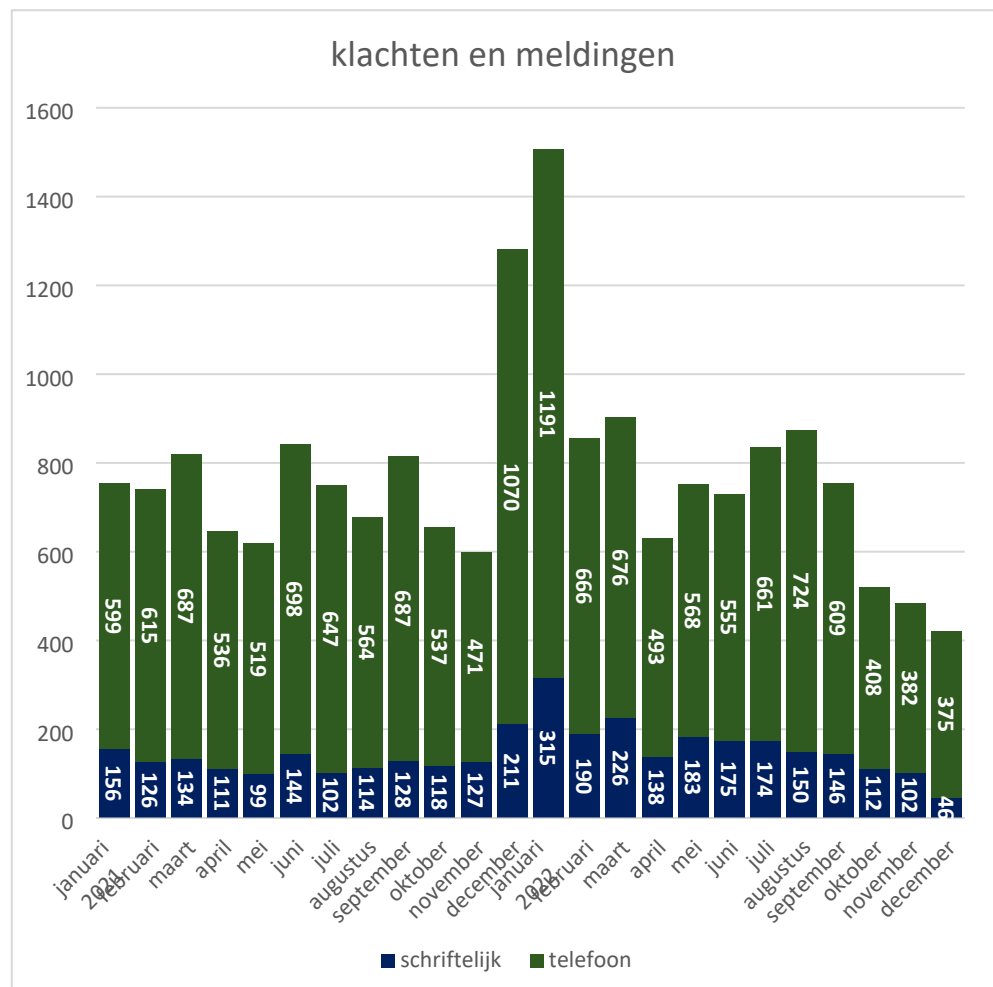
We zien dat de metingen tussen 2021 en 2022 op alle balken verbeteren, behalve de vulgraad voor de afvalbakken. We zien in 2022 een hele lichte stijging van het aantal bakken dat vol is tijdens het moment van meten. Er is geen toename maar een afname gemeten van de hoeveelheid bijplaatsingen en de hoeveelheid zwerfafval. De hoogste percentages incidenten (afwijkingen van de gewenste norm) is gemeten in Oostwoud met <2% C- en D-scores. In 8 wijken zijn geen C- en D-scores gemeten. In Lambertschaag zijn zelfs alleen maar A en A+ gemeten. In totaal is de gemeente gestegen van de gemeten B-kwaliteit in 2021 naar een overall gemeten A-kwaliteit in 2022.

Grafiek 3: scores 0 en effectmeting

7.4 KLACHTEN EN MELDINGEN

Een andere manier om de negatieve randverschijnselen te meten is om te kijken naar de klachten en meldingen die binnenkomen over de afvalinzameling. Hierin zien we een duidelijke piek tijdens de invoering van het afvalbeleid.

Grafiek 4: Klachten en Meldingen

Zowel de schriftelijke als de telefonische meldingen nemen toe tijdens het invoermoment. Op het moment van invoering in januari 2022 kwamen er 1.191 telefonische meldingen door en 315 schriftelijke (3,5% van de aansluitingen). Na de invoering neemt het aantal klachten weer af en normaliseert het aantal klachten op een gemiddeld lager aantal dan voorheen. In totaal zijn er in 2022 zo'n 65 klachten en meldingen meer binnen gekomen dan in 2021.

De meeste telefoontjes gaan over containers die niet of niet volledig geleegd zijn, betreffen aanmeldingen voor het ophalen van grof afval, of verzoeken om bakken en passen om te ruilen. Dit zijn dus met name klachten en meldingen over de uitvoering en niet over het beleid (>70%). In Q1 2022 zien we ook een aantal klachten en meldingen en vragen over de implementatie van recycle-tarief (263). Traditiegetrouw zien we in de warmere zomermaanden waarin veel in de tuin en in de openbare ruimte wordt gerecreëerd een toename van het aantal klachten over ongedierte. Er komen in 2022 169 klachten binnen over bijplaatsingen naast de ondergrondse containers. Dit zijn er 100 meer dan in 2021. Daarentegen nemen de klachten over de clusterplekken in 2022 af van 232 naar 143. De zorg om de toename van bijplaatsingen is landelijk. In de gemeente Medemblik kiest men voor de volgende aanpak.

7.4.1 Aanpak bijplaatsingen

Omdat de oorzaak van bijplaatsingen divers is, is ook de aanpak van de bijplaatsingen een combinatie van maatregelen. Een speciale categorie van bijplaatsingen betreft het te voeg buiten hangen van PBD zakken in een aantal locaties in de kern Medemblik waar er onvoldoende plek is om het PBD met bakken in te zamelen. We combineren de volgende aanpak;

1. Maatregelen gericht op het voorkomen van bijplaatsingen;

Sommige bijplaatsingen ontstaan omdat inwoners niet zo goed op de hoogte zijn van de inzamelmomenten en de manier van inzamelen. Door promotie van de afvalapp worden inwoners steeds vaker op maat op de hoogte gehouden van inzamelmomenten en belangrijke scheidingsinformatie.

Ook worden er regelmatig extra zakken PBD afval bij de ondergrondse containers geplaatst. De gemeente geeft inwoners om deze reden de mogelijkheid om gratis een extra container voor PBD-afval aan te vragen.

2. Maatregelen gericht op het opruimen van bijplaatsingen;

In het verleden lieten de afspraken over het opruimen van bijplaatsingen voldoende ruimte voor discussie tussen gemeente en inzamelaar. Inmiddels zijn deze afspraken geactualiseerd. Dit zorgt ervoor dat bijplaatsingen door HVC snel worden opgeruimd, om zo extra bijplaatsingen te voorkomen.

Met deze opruimronde worden ook de te vroeg buiten gehangen zakken voor PBD opgeruimd, om zo te voorkomen dat deze zakken extra (ander) afval aantrekken.

3. Maatregelen gericht op de inrichting van de openbare ruimte

Over het algemeen geldt dat bijplaatsingen met name ontstaan op plekken die anoniem zijn, en op tijdstippen waarop er weinig sociale controle is. Bij het plaatsen van nieuwe containers wordt hier rekening mee gehouden. Dit zorgt voor containers die zo mogelijk in het zicht staan.

4. Maatregelen die gericht zijn op een gedragsverandering bij de bijplaatsers.

Dit betreft een combinatie van gesprekken met afvalcoaches en handhavers die gericht zijn op het veranderen van het gedrag. Hierbij wordt in eerste instantie ingezet op coaching en pas bij hardnekkig gedrag op handhaving.

8 MOGELIJKE AANPASSINGEN IN DE UITVOERING EN HET MAATWERK

8.1 KNELPUNTEN INZAMELING AFVAL

Voorafgaand aan de invoering van het grondstoffenplan is veel moeite gestoken in het opschonen van de databestanden en het inzichtelijk maken van de behoeften van doelgroepen. Het succes van de invoering is dan de proef op de som. Over het algemeen kan worden gesteld dat de inschatting op de meeste plekken juist en correct is uitgevoerd. Dit zien we terug in de resultaten uit de vorige hoofdstukken.

Op een aantal plekken zijn er na de invoering nog een aantal aandachtspunten en verbeteropties gesignaleerd. Deze betreffen

1. Op de dijk in Medemblik wordt een aantal containers aangeboden op een locatie die bij veel wind niet ideaal is.
2. Bij de hoogbouw zijn GFE-cocons geplaatst waar een bak in is geplaatst. Dit betekent dat de inwerpopening op een iets hogere plek zit dan de inwerpopening van de restafvalcontainer waar men aan gewend is. Voor mobiele bewoners is dit geen enkel probleem, maar voor de minder mobiele bewoners kan dit leiden tot de keuze om het gft bij het restafval aan te bieden.
3. De meeste inwoners van Medemblik hebben bakken aan huis voor plastic, blik en drinkpakken die elke vier weken wordt ingezameld. In de kleinbehuisde kernen en appartementen is er onvoldoende ruimte voor een afvalbak. Op deze locaties mogen inwoners hun PBD elke twee weken aanbieden in zakken die worden ingezameld. Bij de keuze voor zakken of verzamelcontainers worden een aantal factoren afgewogen:

	Zakken	Verzamelcontainers
Vervuiling grondstof	+	-
Zwerfafval door verwaaiing	-	+
Bijplaatsingen	+	-
Inwoners kunnen altijd aanbieden	-	+

Tabel 12: Afwegingskader zakken of verzamelcontainers

Zo is de vervuiling in de zakken minimaal en ontstaan er bij de inzameling geen bijplaatsingen. Bij het gebruik van verzamelcontainers is de kans op vervuiling en afkeur in de anonieme bakken veel hoger. Daartegenover staat dat de inwoners bij bakken altijd hun afval kwijt kunnen en niet hoeven te wachten op de inzameldag en dat de zakken niet door de wijk heen waaien bij harde wind.

Samen met de inwoners en HVC wordt gekeken of er voor deze problemen maatwerkoplossingen kunnen worden gevonden.

8.2 MAATWERK MEDISCH AFVAL

Gemeente Medemblik heeft een aanvullende regeling opgesteld voor inwoners die door ziekte onvermijdbaar extra restafval hebben. In de huidige regeling ontvangen inwoners een bedrag afhankelijk van of ze in hoogbouw of laagbouw wonen. Dit bedrag moet jaarlijks opnieuw worden aangevraagd. De registratie is met name gebonden aan de kaders van de wet Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). De regeling is (nog) niet gekoppeld aan de verordening afvalstoffenheffing en kan daardoor niet verwerkt worden in de aanslagoplegging.

De medische regeling wordt op dit moment geactualiseerd. Hierbij wordt gekeken naar rechtsgelijkheid, versimpeling van de uitvoering en gebruikersgemak. Een nieuw voorstel zal u in 2023 ter besluitvorming worden aangeboden.

8.3 NIET HUISHOUELIJK AFVAL.

Zoals aangegeven in Hoofdstuk 2 heeft gemeente Medemblik een zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval. Bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor het zoeken van een oplossing voor de inzameling van het afval. De wet Markt en Overheid reguleert dat gemeenten de concurrentiepositie niet verstoren in commerciële markten.

Binnen gemeente Medemblik leidt dit bij commercieel afval niet tot problemen. Er is echter een tussencategorie van afval die volgens de wet valt onder commercieel afval; het afval van scholen en verenigingen. De gemeente onderkent bij deze groep een 'algemeen belang' van voorlichting en gedragsverandering voor met name jonge inwoners en wil deze voorlichting graag ondersteunen met gescheiden inzameling. Hiertoe wordt een voorstel voorbereid voor besluitvorming.

8.4 LUIERS EN INCONTINENTIEMATERIAAL

De inwoners van gemeente Medemblik hebben geen mogelijkheid om hun luiers gescheiden in te leveren. Omdat er nog onvoldoende recyclecapaciteit is in Nederland worden deze op dit moment nog met het restafval ingezameld en verbrand. De gemeenten in het HVC-gebied die momenteel een aparte inzameling van luiers ondersteunen (Dordrecht, Noordoostpolder) doen dit vooralsnog alleen als service richting hun inwoners en laten deze afvalstroom alsnog verbranden met het restafval.

In de afgelopen jaren is er in de regio Nijmegen een recyclecentrale voor luiers ontwikkeld en in gebruik genomen. De centrale maakt gebruik van Thermische Drukhydrolyse. De luiers worden onder invloed van hoge druk en hoge temperatuur omgezet in een vloeibaar mengsel. Na afkoelen is het resultaat een scheiding in een geraffineerde slurry en kunststofbolletjes. De slurry wordt via het waterschap vergist en de kunststofbolletjes kunnen worden gebruikt als grondstof voor nieuwe producten. In Nijmegen wordt momenteel 15.000 ton luiers op jaarbasis gerecycled. In het westen van Nederland wordt momenteel geïnventariseerd of er voldoende aanlevering gegarandeerd kan worden voor een recyclecentrale in de omgeving van Amsterdam. Om de business case rond te krijgen wordt gerekend met een aanlevertonnage van 25.000 ton luiers. De kosten voor verwerking zijn vergelijkbaar met de verbranding van restafval. De
MEI 2023

gescheiden inzamelkosten komen hier bovenop. In 2023 wordt nader uitgezocht wat het toekomstperspectief is voor deze recycling.